

EPILOGI (Julkaistu Helsingin kaupungin rakennusviraston ympäristöohjelmassa vuonna 1996)

kirjailija Aarni Krohn

Näen edessäni uuden Helsingin, avaran, mutta kodikkaan, uudenaikaisen, mutta lämpimän ja suuren vaikka pienen. Näen katujen terveet suonet, jotka kuljettavat asukkaita onnellisiin taloihin, hymyileviin koteihin. Näen myös kaupungin rantojen suolaiset tyrskyt ja tunnen raikkaat tuulet. Matalien kylien käheät laulut kaikuvat rytmikkäissä kortteleissa. Kaupunki jakautuu ja laajenee, suurenee ja samalla pienenee. Näen valon taittuvan ylellisissä kortteleissa murretuksi, värien sarjan, punaisen vivahteineen, tumman vihreän, syvän keltaisen: vanhan Helsingin kasvot, jotka säilyvät, torneja, jättiläisiä tukemassa parvekkeita, metsänhaltijoita kurkistelemassa uutta matkaa.

Uusi Helsinki on kaupunginosakyläiden summa, mesimarja, kerrottu luumarja ja sen siemeninä kylänvanhimmat. Töölön kyläkin tuli takaisin kuin ennen kuningatar Kristiinan aikana. Ja itsehallinto. Uusi vuosituhat toi tullessaan ihmeen: kolossaalisesta tehtiin käsiteltävää, kaupunginosien kyliä, turvallisia, tunnelmallisia, kotoisia, tiiviisti rakennettuja kuin isojako, jolloin kaikki tunsivat toisensa, jolloin yhdessä päätettiin kylän asioista, "kortteleiden" ongelmista.

Havaitsimme, että pienimuotoinen tai -kokoinen on myös kaunista. Heitimme riemukkaan uhmaavasti funktionalismin romukoppaan, tuon kurjan joka irrotti ihmisten, meidän stadilaisten, toiminnot toisistaan: erilliset alueet asumiselle, työnteolle ja vapaa-ajalle. Arkkitehtuurissa se saattoi vielä olla käypää tavaraa, mutta ei asemakaavassa, ei nukkumalähiöissä, joissa ei ollut palveluita, ei elämää, ei historiaa eikä muistia.

Tästä linjasta luovuimme kun ryhdyimme perustamaan eläviä kyliä, joilla on historiansa ja joita ihminen tarvitsee identiteettinsä vuoksi. Aloimme siis suunnitella uusia alueita, kyliä täyden elämän kokonaisuuksiksi. Uusi kylä perustetaan nyt paikalle, jolla on jo historiaa: jokin vanha tie, taistelupaikka, hiidenkirnu, vanha rakennus, kartano, huvila tai tehdas, jota ei missään tapauksessa pureta, vaan kunnostetaan kyläkokouksien ja kylä- hallinnon pitopaikaksi. Jo alussa kirjoitetaan kylän tai kartanon historia, maalautetaan tunnetun omistajan muotokuva, josta annetaan kopio sekä alueen historiikki jokaiselle asukkaalle - kaikille "esi-isä".

Jos vanhana keskuksena on kartano, jatketaan perinteistä toimintaa, mahdollisesti pienteollisuutta, maanviljelyä, johon kyläläiset voivat ottaa osaa harrastusmielessä tai osakkaina. Käsityöammatteja suositaan ja niiden harjoittajille järjestetään työtiloja. - Minäkin hoidan useiden firmojen tiedotustoiminnan kotoani käsin tietokoneen välityksellä. Olen aina saatavilla, myös kun lapset palaavat koulusta. En matkustele arkena, kuin joskus ystäviä tapaamaan; en kuluta kovin edes autoani, en saastuta.

Rakentamiseen käytämme suomalaisia materiaaleja. Valttia on taas uljas talo puusta ja kivistä, hirrestä ja graniitista. Käytämme silti kylissämme myös samankaltaista esteettistä perusmallia ja

muotomaailmaa kuin Etu-Töölön punatiilitaloissa tai Helsingin pitäjän vanhassa kirkonkylässä. Lopputuloksena on kaunis kokonaisuus, silmiä hivelevä rytmi.

Enää ei rakentamisessa puhuta "elinkaaresta" vaan rakennetaan niin hyvin, että ympäristö kestää 500 vuotta. Näinhän on tehty kaikkialla Euroopassa, jossa jo keskiaikana osattiin rakentaa kokonaisia kaupunkeja, jotka yhä seisovat pystyssä kertomassa taidosta ja kauneuden tajuista.

Ilman nuorison kasvatusta olisivat kuitenkin kaikki uudistukset olleet turhia. Järjestämme Helsingin kylissä opetusta luonnonsuojelussa sekä rakennetun ympäristön suojelun ymmärtämisessä. Näytämme kokonaisille koululuokille säännöllisesti vanhaa ja uutta kaunista arkkitehtuuria - sekä grafiittien slummioittavaa vaikutusta.

Nyt 2000-luvulla ollaan sitä mieltä, että kaupunkikylä on urbaani kokonaisuus, johon ei pidä soveltaa maaseudun vaatimuksia metsineen ja niittyineen. Riittää kun on puistoja nykyinen määrä sekä nurmikenttiä, joilla voidaan kesäisin käyskennellä ja käydä vaikkapa piknikillä. Sivukylienkin lenkkeilyä harjoittavilla on järjestetty mahdollisuus päästä keskuspuistoa pitkin aina uuden nykytaiteen museon viereen, viimeinen etappi vaikka soutuun.

Pitäjäkyläni kyläkokouksen hallitus on päättämässä meidän ja Kruunuhaan kylän välisessä kulttuurikilpailusta Ritarihuoneella sekä ensi kesän jalkapallo-ottelusta Alppilan kylää vastaan Eltsun kentällä. Siis pieniä huoliakin meillä on nykyisin.